

УДК 619:616.993.192.1-07:636.92

М.В. СІМОНЕНКО, С.І. ПОНОМАР, кандидати біол. наук,
А.А. АНТШОВ, асистент

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТА КЛІНІЧНА КАРТИНА ПРИ ЕЙМЕРІОЗІ КРОЛІВ

Проведені дослідження кролів різного віку на еймеріоз. Виявлено, що найбільш сприйнятливим до захворювання є молодняк віком до одного місяця. Ефективним препаратом для лікування кролів, хворих на еймеріоз, є сульфадиметоксин у дозі 0,1–0,2 г на 1 кг маси тварини.

У забезпеченні населення продуктами харчування важливе місце належить кролівництву. Кролі відзначаються рядом біологічних та господарських особливостей, зокрема такими, як висока плодючість і скороспілість. Тому за короткий термін від них можна отримати значну кількість м'яса, шкурок та пуху. М'ясо кролів за смаковими якостями нагадує курятину та телятину, але біологічна цінність його значно вища.

Для збереження кролепоголів'я, підвищення продуктивності кролів і рівня рентабельності галузі важливе значення має боротьба із захворюваннями [1, 2]. Причиною інфекційних та інвазійних захворювань у кролів є не тільки етіологічний фактор (патогенні мікроорганізми та паразити), а й незадовільні умови утримання і годівлі. До найбільш поширених захворювань кролів належить еймеріоз. Економічні збитки, спричинені ним, зумовлені виснаженням тварин, відставанням їх у рості та розвитку, а також – загибеллю молодняку [3, 4].

Метою роботи була оцінка епізоотичної ситуації щодо еймеріозу в одному із неблагополучних кролегосподарств України та вдосконалення заходів боротьби з цим протозоозом.

Матеріал та методи досліджень. Дослідили 51 пробу фекалій, відібраних індивідуально з прямої кишки кролів різних вікових та виробничих груп. Фекалії досліджували комбінованим методом, стандартизованим Г.О. Котельниковим та В.М. Хреновим, з використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри [5]. Ступінь зараження еймеріями кролів визначали за рівнем екстенсивності (ЕІ) та інтенсивності інвазії (ІІ).

Результати досліджень та їх обговорення. Попередньо було з'ясовано, що в господарстві тривалий час виявляли захворювання під-

сисного молодняку 2-тижневого віку з ознаками відставання в рості, виснаження і загибелі. Симптоми хвороби спостерігали і після відсаджування кроленят від маток. Захворювання особливо прогресувало з настанням холодів. Хворі кроленята мляві, малорухливі, зі зниженим апетитом, кон'юнктива гіперемійована. Калові маси рідкі, з домішками слизу, а інколи і крові. У деяких тварин у подальшому спостерігали нервові розлади, зокрема судоми м'язів спини і тазових кінцівок. Хвороба у більшості випадків закінчувалась смертю молодих кролів. У дорослих тварин клінічні ознаки були недостатньо виражені. Прояв останніх значною мірою залежав також від ступеня інвазування та умов утримання і годівлі кролів. Частіше всього у тварин диференціювали печінкову та кишкову форми еймеріозу.

Отже, за епізоотологічними даними та клінічними ознаками попередньо було діагностовано еймеріоз. У подальшому останній був підтверджений результатами копрологічних досліджень. Із 51-го дослідженого кроля ураженими еймеріями виявилися 40, що становило 78,1 %. Інтенсивність інвазії при цьому становила в середньому 341 екземпляр ооцист (табл. 1).

Таблиця 1 – Результати копрологічних досліджень кролів

Групи тварин	Усього досліджено тварин	Усього уражено тварин	ЕІ, у проц.	ІІ, екз. ооцист
Віком до 1-го місяця	15	15	100	497
2-3-місячні	17	14	82,35	316
Кролематки	12	7	58,33	175
Кролі-плідники	7	4	57,14	134
Усього	51	40	78,43	341

Найвищою екстенсивність та інтенсивність еймеріозної інвазії була в молодняку віком до 30 днів. Потім рівень цих показників поступово знижувався, і молодняк віком від 2-х до 3-х місяців був уражений на 82,35 % при ІІ 316 екземплярів ооцист. Найнижчим ступінь зараження еймеріями був у кролів-плідників та кролематок: ЕІ становила 57,1 і 58,3 %, інтенсивність – 134 і 175 ооцист, відповідно.

Аналіз епізоотичної ситуації щодо еймеріозу в досліджуваному господарстві показав, що істотну роль у зараженні новонароджених кроленят відіграють, насамперед, кролематки, які є носіями еймерій.

Факторами, які сприяли поширенню захворювання, були анти санітарні умови утримання тварин.

Для лікування кролів, хворих на еймеріоз, як засіб етіотропної терапії застосовували сульфадиметоксин. Останній задавали тваринам перорально при двох 5-денних курсах з інтервалом між останніми 5 днів. Препарат вводили в дозах: 1-й день – по 0,2 г на 1 кг маси тіла тварин, наступні 4 дні – по 0,1 г.

Копрологічними дослідженнями, проведеними після лікування кролів, ооцист виявлено не було. У пролікованих тварин клінічних ознак еймеріозу не вивляли. Ускладнень після проведеної терапії і подальшої загибелі кролів не реєстрували.

Висновок. Еймеріоз кролів має виражену вікову динаміку. Найбільше еймеріями уражується молодняк, особливо до одномісячного віку. Основним джерелом еймерій для новонароджених кроленят є кролематки-паразитозити. Дотримання зоогігієнічних умов утримання та годівлі кролів значною мірою впливає на перебіг еймеріозного епізотичного процесу. Вищезазначена схема застосування кролям сульфадиметоксину забезпечує високий протиеймеріозний терапевтичний ефект.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Минаева И.С., Майоров А.И. Все о кроликах. – М., 1988. – 182 с.
2. Біологія та основні хвороби кролів і шиншил / Б.М. Ярчук, М.В. Сімоненко, В.М. Шевчук, М.М. Сімоненко. – Біла Церква, 2001. – 85 с.
3. Евтушенко А.Ф. Болезни кроликов. – К.: Урожай, 1992. – 160 с.
4. Домашня ферма / О.В. Циганюк, І.Л. Плуженко, В.М. Шевчук та ін. – К.: Либідь, 1993. – 160 с.
5. Котельников Г.А. Гельминтологические исследования животных и окружающей среды. – М.: Колос, 1984. – 125 с.

Распространение и клиническая картина при эймериозе кроликов

М.В. Сімоненко, С.И. Пономарь, А.А. Антипов

Проведены исследования кроликов разного возраста на эймериоз. Установлено, что наиболее восприимчивым к заболеванию является молодняк в возрасте до одного месяца. Эффективным препаратом для лечения кроликов, больных эймериозом, является сульфадиметоксин в дозе 0,1–0,2 г на 1 кг веса животных.

Distribution and clinical symptoms at eymeriosae of the rabbits

M. Simonenco, S. Ponomar, A. Antipow

The researches of the rabbits of different age on eymeriosis. Is established, that most acquisitive to disease is the young growth up to 1-month's age. An effective preparation for treatment of the rabbits, patients eymeriosis, is Sulfadimethoxinum in doses 0,1–0,2 g on 1 kg of mass of an animal.